

WES-KAAP ONDERWYSDEPARTEMENT

EKONOMIE

Graad 12

Kwartaal 1 2026

Leerderboek

Hoofonderwerp: Makro-ekonomie

Inleiding

Welkom by ons eerste tutor sessie vir hierdie jaar.

1. Die huidige 2021-eksamenriglyne is 'n **baie belangrike verwysingsdokument**.
2. Die eksamenriglyne lei ons **wat om te leer** en **hoe om onself voor te berei** vir toetse en eksamens.
3. Dit sal 'n goeie praktyk wees om die **dokument elke dag en tydens die studie by u te hou**.

Vandag gaan ons begin met Hoof onderwerp 1 Makro-ekonomie.

Makro-ekonomie bestaan uit VIER subonderwerpe naamlik:

1. Ekonomiese kringloop
2. Sakesiklusse
3. Publieke sektor
4. Buitelandse Valutamarkte

LET WEL:

Alle onderwerpe waar '**bespreek in detail/ondersoek in detail/vergelyk en onderskei in detail**' voorkom, moet as opstelonderwerpe beskou word.

Formaat van die vraestel (Junie, September en Finale eksamen - NSS)

- Elke vraestel tel 150 PUNTE.
- Die tydsduur van **elke vraestel is 2 URE**.
- Elke vraestel bestaan uit **SES VRAE**, wat in DRIE afdelings ingedeel is.

Van die ses vrae moet slegs VIER IN TOTAAL soos volg beantwoord word:

- **AFDELING A:** VRAAG 1 is VERPLIGTEND.
- **AFDELING B:** Bestaan uit DRIE vrae: VRAAG 2, 3 en 4 waarvan die kandidaat slegs TWEE moet kies. **(As jy AL DRIE vrae BEANTWOORD, sal SLEGS die EERSTE TWEE vrae nagesien word).**
- **AFDELING C:** Bestaan uit TWEE vrae: VRAAG 5 en 6 waarvan die kandidaat slegs EEN moet kies. **(As jy BEIDE vrae beantwoord, sal SLEGS DIE EERSTE vraag nagesien word).**

INSTRUKSIES met betrekking tot die vraestel.

Die volgende is baie belangrik

1. **Lees die instruksies** op/binne die **voorblad** deeglik - leerders verloor punte as hulle nie die instruksies nakom nie.
2. **Lees die instruksies by elke vraag** - dit vertel wat van jou verwag word.
3. **Nommer jou antwoorde in ooreenstemming met die nommeringstelsel wat in die vraestel gebruik word** - baie leerders verloor punte in toetse en eksamens as gevolg van verkeerde nommering. Jou antwoord mag miskien korrek wees, maar as dit teenoor die verkeerde nommer geskryf word, word dit verkeerd gemerk.
4. **Skryf slegs met 'n blou en / of swart ink.**
5. **Moenie met potlood skryf nie.** Enige antwoorde in potlood sal as 'n **eksamen onreëlmatigheid** beskou word.
6. **Gebruik slegs 'n potlood om grafieke, sketse, illustrasies, kurwes, ens. te teken** (etikette moet in ink wees – blou of swart)

BAIE BELANGRIK!!! VOOR DIE AANVANG VAN DIE EKSAMEN

Voor die aanvang van die eksamen kry kandidate **10-minute om deur die vraestel te lees**.

- **Gebruik hierdie 10-minute om deur die vraestel te lees.**
- Bestudeer die vrae in afdeling B en besluit watter vrae jy die beste sal kan beantwoord.

- Kies die TWEE vrae wat jy die beste sal kan beantwoord, met ander woorde kies die vrae wat vir die meeste punte sal besorg.
- Kies EEN vraag van die twee vrae in Afdeling C.

KLASSIFIKASIE VAN ONDERWERPE VIR DIE GRAAD 12-EKONOMIE-VRAESTELLE

Die vraestelle vir ekonomie-eksamens en toetse word op 'n spesifieke manier saamgestel.

Die onderwerpe en inhoud en in watter vraestel kom dit voor.

VRAESTEL 1 150 PUNTE – 2 URE	
HOOFONDERWERP: MAKRO-EKONOMIE	HOOFONDERWERP: EKONOMIESE STREWES
SUBONDERWERPE: • Ekonomiese kringloop • Sakesiklusse • Openbare sektor • Buitelandse valuta-markte	SUBONDERWERPE: • Beskerming en vryhandel • Groei en ontwikkeling • Nywerheidsontwikkelings- beleide • Ekonomiese en sosiale prestasie-aanwysers
Hoe en waar kom die inhoud in die vraestel voor	

Bv. Makro-ekonomie kom in Afdeling A, B en C voor.

Afdeling A = Vraag 1: Dek inhoud van Makro-ekonomie en Ekonomiese Strewes

Afdeling B – Vraag 2 en 4 dek Makro-ekonomie

Afdeling C = Vraag 5 dek Makro-ekonomie

Bv. Ekonomiese Strewes kom in Afdeling A, B en C voor.

Afdeling A = Vraag 1: Dek inhoud van Makro-ekonomie en Ekonomiese Strewes

Afdeling B – Vraag 3 en 4 dek Ekonomiese Strewes

Afdeling C = Vraag 6 dek Ekonomiese Strewes

Dit is belangrik dat jy dit moet weet hoe die vraestel lyk.
Jy weet nou hoe die inhoud in die vraestel gedek word.
Nou weet jy hoe om jou vrae te kies.

AFDELING A

(Hierdie vraag is **verplichtend** en **moet deur alle kandidate voltooi word**).

- Jy moet die **ekonomiese begrippe / terminologie** en die definisies en / of beskrywings ken. (Neem kennis dat begrippe/terminologie ook in **Afdelings B en C** geassesseer word.)
- **Probeer** om al die vrae te beantwoord, **selfs al ken u nie die antwoord nie**.
- As u **onseker is oor die antwoord**, gaan voort met die skryf van die eksamen en keer terug na die vraag aan die einde van die eksamen. Dit kan wees dat u leidrade vind vir die onbeantwoorde vraag wanneer u met die toets / eksamen voortgaan. (Onthou om reëls hiervoor oop te laat - dit maak dit maklik om te sien waar u antwoorde moet invul as u moet terugkeer.
- Indien u nie die antwoord ken nie, **neem 'n geleerde raaiskoot**.
- **Dit is belangrik om op die volgende te let:** indien u vrae onbeantwoord laat, sal u geen punte kry nie. As u egter 'n antwoord skryf wat ekonomies sinvol is en /of die vraag beantwoord, mag u dalk punte kry.

VRAAG 1

1.1 Veelvoudige keuse vraag

Verskeie opsies word as **moontlike antwoorde** op die volgende vrae **gegee**. **Kies die antwoord** en **skryf slegs die letter (A–D)** langs die **vraagnummers** (1.1.1 tot 1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, bv. 1.1.9 D.

Hoe beantwoord ek 'n veelvoudige keuse vraag?

- Lees die vraag / **stelling** deeglik deur voordat u dit probeer beantwoord.
- VIER opsies word as moontlike antwoorde op 'n vraag of stelling gegee.
- Daar word van kandidaat verwag om slegs **EEN opsie / moontlike antwoord** te kies en om slegs een letter langs die vraagnommer neer te skryf.
- Slegs **EEN opsie / moontlike antwoord per vraag word aanvaar**. As meer as een opsie / antwoord geskryf word, sal **albei verkeerd gemerk word**.

Voorbeeld

1.1.1 Daar word ook na nasionale produk teen konstante pryse verwys as ... syfers.

A nominale

B reële ✓✓

C mark

D nasionale

Skryf metode:

1.1.1 **B ✓✓**

1.1.2 **C/B X**

1.2 Pasitems

- Lees die vraag noukeurig deur .
- Die **Term / konsep** word in **KOLOM A** gegee en die **BESKRYWING** word in **KOLOM B** gegee.
- Daar word van leerders verwag om die beskrywing in KOLOM B langs die Term / Konsep in KOLOM A te pas / verskaf.
- **Slegs EEN keuse / opsie / moontlike antwoord** word per Term / Konsep aanvaar. Bv. **Vraagnommer 1.2.1 A en nie 1.2.1 A of G nie** - Slegs EEN keuse uit KOLOM B word aanvaar vir die ooreenstemmende term / konsep in KOLOM A.
- **Indien twee antwoorde gekies word, sal albei verkeerd gemerk word.**

Voorbeeld

1.2 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat by 'n item in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–I) langs die vraagnummers (1.2.1 tot 1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, Bv. 1.2.9 A.

KOLOM A	KOLOM B
1.2.1 Monetariese benadering	A. Word veroorsaak deur veranderinge in die bou- en konstruksie-bedryf
1.2.2 Kuznets-siklus	B. Beraam syfers of neigings in die toekoms uit feite wat bekend is
	C. Markte is inherent stabiel

Skryf metode:

1.2.1 **C ✓✓**

1.2.2 **A/B X**

1.3 Gee EEN term vir elk van die volgende beskrywings.

- 'n **Beskrywing word gegee** en daar word van die kandidate verwag om **slegs EEN term vir die beskrywing te gee**.
- **Leerders mag nie antwoorde in die vorm van afkortings, akronieme en voorbeelde verskaf nie.**
- Indien leerders afkortings, akronieme en voorbeelde vir hierdie vraag in die toets of eksamen gebruik, verbeur hulle die punte.

Voorbeeld

1.3. Gee EEN term vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die term langs die vraagnommers (1.3.1. tot 1.3.6) neer, bv. 1.3.7 Ekonomie. Afkortings, akronieme en voorbeelde sal NIE aanvaar word NIE.

1.3.1 Die sektor wat ingesluit moet word sodat die ekonomie as 'n oop ekonomie beskou kan word
Buitelandse sektor / Internasionale sektor ✓✓

1.3.2 Die totale waarde van alle finale goedere en dienste geproduseer binne die grense van 'n land, gewoonlik een jaar.

BBP X (Antwoord moet uitgeskryf geword om 'n punt te verkry)

Antwoord moet soos volg geskryf word: Bruto Binnelandse Produk ✓

AFDELING B

Beantwoord enige TWEE van die drie vrae in hierdie afdeling in die ANTWOORDEBOEK.

- Kandidate kry **DRIE vrae** waarvan hulle **slegs TWEE moet beantwoord**.
- **Indien kandidate AL DRIE vrae in hierdie afdeling beantwoord**, sal slegs die **eerste TWEE vrae nagesien** word, selfs al blyk dit dat die leerder beter in die derde vraag gevaar het. Leerders moet aangesê word om die instruksies te volg.
- Wanneer kandidate meer as die verwagte aantal vrae beantwoord, word 'n rooi lyn deur die oortollige antwoord getrek en die woorde **'TE VEEL VRAE'** word by die oortollige antwoord / vraag geskryf.

Beantwoording tegniek

Werkwoorde wat verwag kan word:

Identifiseer / Noem / Lys / Gee...	○ Hierdie tipe vrae kan direk beantwoord word vanuit die scenario / tabel, spotprent / uittreksel / ens. ○ Bv. Identifiseer 'n lekasie uit bostaande uittreksel.
Waarom ...?	○ Verduidelik hoekom iets gebeur of is soos dit is. ○ Die antwoorde sal meer spesifiek op die vraag wees ○ Byvoorbeeld: Waarom word Suid-Afrika 'n oop ekonomie genoem?
Hoe ...?	○ Proses of metode word beskryf en uitgepak. ○ Die antwoorde sou meer verduidelikend of prosedureel van aard wees. ○ Baie keer is dit ook 'n vraag om te sien hoe om probleme in die ekonomie op te los. ○ Bv. Hoe kan die verbruiker besteding in die ekonomie verhoog?
Verband tussen ... en ...	○ Wat is die verband tussen die twee onderwerpe wat in die vraag voorkom. ○ Of hoe jy dit kan stel, hoe is die twee onderwerpe aan mekaar verbind. ○ Bv. Verduidelik die verband tussen mikro- en makro-ekonomie.

Ontleed/Analiseer	- o Hierdie tipe vraag fokus op die positiewe en negatiewe aspekte van die onderwerp wat gevra word. - o Breek iets in dele of stappe op. - o Albei kante moet in die antwoord verduidelik word. - o Dit kan gesien word as die positiewe invloed wat dit het of die voordeel wat daaruit voortspruit. Dieselfde met die negatiewe / nadeel. - o Bv. Ontleed hoe 'n toename in huishoudelike inkomste die vloei van goedere, dienste en geld tussen die verskillende sektore in die ekonomiese kringloop van die ekonomie sal beïnvloed.
Evalueer	- o Hierdie tipe vraag kan in die positiewe (suksesse) of die negatiewe (mislukkings) verklaar word. - o Kyk altyd na die positiewe of negatiewe of albei met wesenlike redes. - o Hier is die fokus op wat die IMPAK OP DIE EKONOMIE is. - o Evalueer byvoorbeeld die impak van 'n verhoging in die terugkoopkoers (repo) op die ekonomie.

Met al hierdie tipe vrae beantwoord, moet jy jouself die volgende vrae vra:

- Konsep (s) moet eers bemeester word om effektief op die vraag te reageer.
- Is my antwoord relevant vir die vraag? Word die onderwerp van die vraag genoem?
- Is my antwoord relevant vir die ekonomie?
- Die ekonomie in breë terme kan bekyk word vanuit die perspektief van rolspelers of deelnemers aan die ekonomie sowel as die goedere en dienste
- Daarbenewens kan jy fokus op die drie pilare waarop die ekonomie staan, naamlik Menslik/Sosiaal, Omgewing en Ekonomie/Finansieël, ens.

VRAAG 2.1, 3.1 en 4.1

Beantwoord die volgende vrae.

VRAAG 2.1.1; 3.1.1 en 4.1.1.

Dit is lys en noem vrae.
Hier kan jy jou antwoorde in puntsgewys / kolpuntvorm skryf.
Hierdie tipe vrae is van toepassing op **Vrae 2.1.1; 3.1.1 en 4.1.1**

VOORBEELD

2.1.1 Noem TWEE tipes sakesiklusse. (2 x 1) (2)

VRAAG 2.1.2; 3.1.2 en 4.1.2

Dit is Verduidelik, Hoe, Wat, Hoekom tipe vrae.
Die antwoorde op hierdie vrae moet in volsinne geskryf word.
Hierdie tipe vrae is van toepassing op **Vrae 2.1.2; 3.1.2 en 4.1.2**

VOORBEELD

2.1.2 Waarom voorsien die regering meriete goedere? (1 x 2) (2)

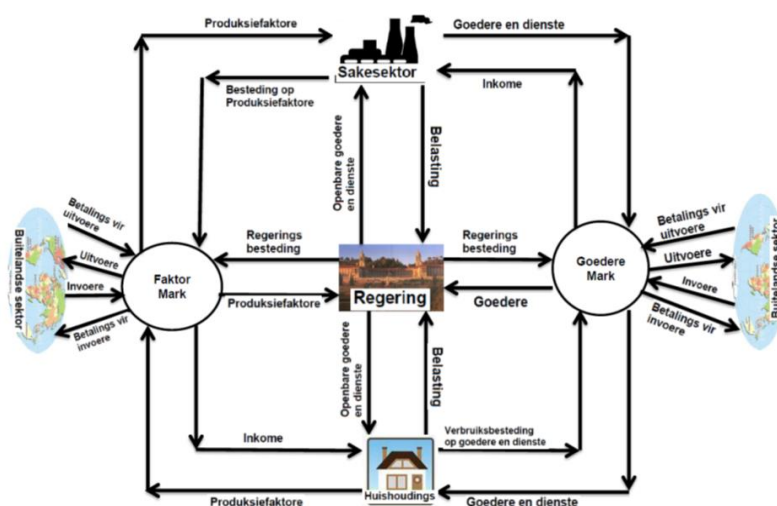
VRAAG (2.2; 2.3); (3.2, 3.3) ; (4.2, 4.3): DATARESPONS-VRAAG

- Al DRIE Vrae in Afdeling B het TWEE datarespons-vrae wat elk 10 punte tel.
- Dit is **belangrik om daarop te let** dat die vrae soms baie min met die uittreksel te doen het, veral die eerste vraag.
- Die uittreksel / prent / spotprent / tabel / diagram, ens is bloot 'n manier om die konteks van die inhoud aan kandidate te gee. Dit dien bloot as 'n inleiding tot die onderwerp of 'n stimulus.

2.2.1 / 2.3.1 3.2.1 / 3.3.1 4.2.1 / 4.3.1	- Dit is lae-orde vrae. - Die antwoorde op hierdie vrae mag of mag nie direk uit die uittreksel / grafiek / strokiesprent, ens. kom nie. Kandidate hoef nie hul antwoorde in volsinne te skryf.	(1)
2.2.2 / 2.3.2 3.2.2 / 3.3.2 4.2.2 / 4.3.2	- Dit is lae-orde kognitiewe. - Die antwoorde op hierdie vrae mag of mag nie direk uit die uittreksel / grafiek / strokiesprent, ens. kom nie. Kandidate hoef nie hul antwoorde in volsinne te skryf.	(1)
2.2.3 / 2.3.3 3.2.3 / 3.3.3 4.2.3 / 4.3.3	- Hierdie vrae is gewoonlik beskrywende en of terminologie gebaseerde vrae. - Daar word normaalweg van kandidate verwag om 'n term / konsep kortliks te beskryf. Kandidate moet hul antwoorde in volsinne skryf.	(2)
2.2.4 / 2.3.4 3.2.4 / 3.3.4 4.2.4 / 4.3.4	- Dit is Hoe / Waarom tipe vrae. - Dit is normaalweg middel-orde kognitiewe vrae. - Hierdie vrae sluit in, maar is nie beperk tot die teken van grafieke, tekeninge, diagramme en / of feite-gebaseerde, ens. vrae nie. Kandidate moet hul antwoorde in volsinne skryf.	(2)
2.2.5 / 2.3.5 3.2.5 / 3.3.5 4.2.5 / 4.3.5	- Dit is Hoe / Waarom tipe vrae. - Dit is hoë-orde kognitiewe vrae. - Hierdie vrae vereis dat kandidate moet kan evalueer / analiseer / ondersoek, ens. - Kandidate moet hul antwoorde in volsinne skryf en gee 'n ekonomies korrekte hoër-orde antwoord / begrip van die vraag - Baie punte gaan verlore as gevolg van die verkeerde interpretasie van die vraag of om nie die vraag te beantwoord nie. Dit is raadsaam dat kandidate die vraag behoorlik moet verstaan om akkuraat op die vraag te reageer. - Kandidate moet die volgende vermy wanneer hulle hierdie vraag beantwoord: - Leerders mag nie net hul antwoorde noem nie - kry slegs 1 punt - Mag nie net voorbeelde verskaf nie – kry slegs 1 punt - Wanneer die voorbeeld in 'n volledige sin verduidelik word, word 2 punte toegeken	(2 x 2) (4)

VOORBEELD: EKONOMIESE KRINGLOOP

2.2. Bestudeer die diagram hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

- 1.1 Identifiseer ENIGE reële vloei vanuit bostaande diagram. (1)
- 1.2 Noem die tipe inkomste wat huishoudings vanaf faktormark ontvang. (1)
- 1.3 Beskryf kortliks die term *ekonomiese kringloop*. (2)
- 1.4 Bespreek die rol van die faktormark in die ekonomiese kringloop. (2)
- 1.5 Hoe kan 'n verbetering in vaardighede van arbeid salarisse en lone beïnvloed. (2 x 2) (4)

VRAAG: 2.4 / 3.4 / 4.4

- Dit is **Hoe / Waarom / tipe vrae**.
- Dit is **inhouds-gebonde vrae**.
- Dit is normaalweg **middel-orde kognitiewe** vrae.
- Hierdie vrae sluit in, maar is nie beperk tot die teken van grafieke, tekeninge, feite-gebaseerde, ens. vrae nie.
- Kandidate moet hul antwoorde in volsinne skryf.

VOORBEELD

- 2.4 Bespreek die argumente ten gunste(voordele) van privatisering. (4 x 2) (8)

VRAAG: 2.5 / 3.5 / 4.5

- Dit is **Hoe / Waarom /Evalueer / Analiseer / Ontleed** vrae.
- Dit is **hoër-orde kognitiewe** vrae.
- Kandidate moet hul antwoorde in volsinne skryf en gee 'n ekonomies korrekte hoër-orde antwoord / begrip van die vraag
- Baie punte gaan verlore as gevolg van die verkeerde interpretasie van die vraag of om nie die vraag te beantwoord nie.
- Kandidate moet die volgende vermy wanneer hulle hierdie vraag beantwoord:
 - Blote lys of noem van ongegronde feite - kry slegs 'n maksimum van 1 punt
 - Slegs die noem van voorbeelde – kry slegs 'n maksimum van 1 punt
 - Wanneer die voorbeeld in 'n volledige sin verduidelik word, word 2 punte toegeken

VOORBEELD

- 2.5 Hoe kan Suid-Afrika voordeel trek uit handel in wêreldmarkte? (4 x 2) (8)

AFDELING C TWEE vrae word gegee Beantwoord enige EEN van die twee vrae in hierdie afdeling in die ANTWOORDEBOEK.	
• TWEE vrae word aan leerders gegee en hulle moet slegs EEN vraag beantwoord. • As jy albei opstelle beantwoord, sal slegs die eerste opstel nagesien word al behaal jy meer punte in die tweede opstel. • Wanneer leerders meer as die verwagte aantal vrae beantwoord, word 'n rooi lyn deur die antwoord getrek en die woorde "TE VEEL VRAE" sal by die oortollige vraag geskryf word.	
Let asseblief op die volgende: • Leerders moet die vraag beantwoord soos gestel, bv. met grafieke, sonder grafieke, met diagramme, sonder diagramme. • Leerders wat opstelle beantwoord het 'n groter waarskynlikheid om die vraestel te slaag as diegene wat nie 'n opstel beantwoord nie.	

STRUKTUUR VAN OPSTEL	
Inleiding Die inleiding is 'n laerorde-antwoord. • 'n Goeie begin is om die sleutelkonsep wat met die vraag verband hou, te definieer of te omskryf. • Moet NIE enige deel van die vraag by die inleiding insluit NIE. • Moet NIE enige deel van die inleiding by die liggaam insluit NIE. Vermoed dit om in die inleiding te noem wat jy in die liggaam gaan bespreek.	
Liggaam Hoofdeel: • Bespreek in besonderhede/Diepgaande bespreking/ Ondersoek/Bespreek krities/ Analiseer/ Vergelyk/ Evalueer/Onderskei/ Verduidelik/Teken 'n grafiek en verduidelik/Gebruik die grafiek gegee en verduidelik/ Voltooi die grafiek gegee/Assesseer/Debatteer 'n Maksimum van 8 punte kan vir opskrifte/voorbeelde toegeken word. Leerders: Neem asseblief kennis van die volgende: • Daar word van leerders verwag om in volsinne te skryf. • Leerders moet opskrifte en subopskrifte gebruik waar nodig / van toepassing. • 8 punte word vir opskrifte toegeken, bloot 'n lys van feite en voorbeelde in die Hoofdeel van die opstel • Slegs inhoud relevant tot die vraag sal aanvaar word.	
Addisionele deel: • Bespreek krities / Evalueer / Evalueer krities / Debatteer / Lei af / Vergelyk / Onderskei / Interpreteer / Hoe? / Stel voor 'n Maksimum van 2 punte kan vir die blote noem van feite en voorbeelde toegeken word.	
ADDISIONELE DEEL (HOËR ORDE) • Hierdie vrae is evalueer / ondersoek / analiseer vrae. • Leerders wat iets skryf kan krediet kry, maar baie leerders probeer nie hierdie deel van die opstel nie. • Evalueer – gee positief of negatief of 'n kombinasie. • By hierdie afdeling kan die leerders 'n konteksgebaseerde mening (wat ekonomies sin maak) uitspreek, voorbeelde gee, hul feite met verduidelikings staaf. • 'n Maksimum van 2 punte kan vir die blote noem van feite in die hele antwoord, toegeken word.	
Slot Enige hoërorde-slot behoort die volgende in te sluit: • 'n Kort samevatting van dit wat bespreek is, sonder die herhaling van enige feite wat reeds genoem is • Enige opinie of waardeoordeel oor die feite wat bespreek is • Bykomende ondersteunende inligting wat die bespreking/ontleding versterk • 'n Teenstrydige sienswyse met motivering, indien gevra • Aanbevelings	
TOTAAL	[40]

Die skryf van opstel

Inleiding

(2)

Dit kan enige omskrywing (konsep) wees wat betrekking het op Internasionale handel.

Bv. Internasionale handel is die uitruil (koop en verkoop) van goedere en dienste tussen lande

Hoofdeel

(26)

Kry asb. eers subopskrifte onder die knie. Gedeeltes in swart hieronder.

Vraagredes:	Aanbod-redes:
- Grootte van die bevolking Sinne wat dit verduidelik - Inkomstevlakke Sinne wat dit verduidelik - Verandering in die welvaart van die bevolking Sinne wat dit verduidelik - Voorkeure en smake Sinne wat dit verduidelik - Die verskil in verbruikerspatrone Sinne wat dit verduidelik	- Natuurlike hulpbronne Sinne wat dit verduidelik - Klimaatstoestande Sinne wat dit verduidelik - Menslike hulpbronne Sinne wat dit verduidelik - Tegnologiese hulpbronne Sinne wat dit verduidelik - Spesialisasie Sinne wat dit verduidelik - Kapitaal Sinne wat dit verduidelik - Absolute en komparatiewe koste voordeel Sinne wat dit verduidelik
• Skryf eers die opskrifte neer • Jy kan reeds 8 punte verdien deur net opskrifte te skryf. • Dan skryf jy twee tot drie sinne onder elke opskrif neer. Hierdie sinne is verklarende feite onder elke opskrif.	Nou doen jy dieselfde met Aanbodredes.

Addisionele deel

(10)

Die Addisionele deel van die vraag benodig jou kennis, oordeel, insig, mening. Die antwoord tot hierdie vraag is nie altyd in 'n handboek te vind nie. Indien jy onseker is, moenie huiwer om jou mening te gee nie / wat jy dink solank dit ekonomies sin maak. Moenie die vraag onbeantwoord laat nie.

Hier word van julle verwag om:

- Jul **eie mening te gee** (solank dit ekonomies sin maak)en dan te staaf / demonstreer argumente teen of ten gunste van
- Sekere aksies/waardes in die ekonomie **te evalueer en te kritiseer**
- Sekere aspekte in die ekonomie te **ontleed deur ondersoek** en **lewering van kritiek**
- **Ekonomiese modelle**, bv. grafieke en diagramme, te gebruik om sekere **aspekte van ekonomie te verduidelik**

Gevolgtrekking/Slot

(2)

Gee enige gepaste hoër-orde finale/ slotopmerking oor die onderwerp/inhoud onder bespreking.

ONDERWERP 1: EKONOMIESE KRINGLOOP

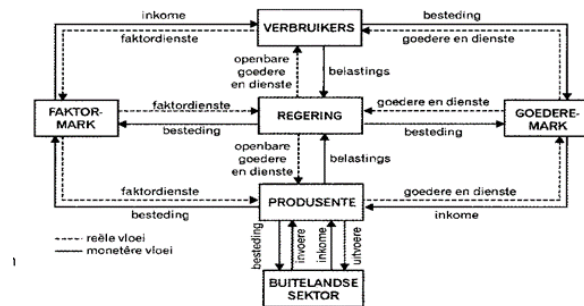
1 – Beskrywing (Interaksie tussen deelnemers)

2 – Vloeië (Geldvloei & Reële vloei)

3 – Markte (Faktor-, Produkte-, Finansiële, Buitelandse valuta markte)

4 – Deelnemers (Huishoudings, Besighede, Regering, Buitelandse sektor)

DIAGRAM

Figuur 1.1 – Die ekonomiese kringloopmodel

VERGELYKINGS

INSUITINGS:

Invloei van geld in ekonomie

$$J = I + G + X$$

LEKKASIES:

Uitvloei van geld uit ekonomie

$$L = S + T + M$$

VERGELYKING:

$$Y = C + I + G + (X - M)$$

BEREKENINGE - BBP

PRODUKSIE	INKOME	BESTEDING
Basiese Pryse - BBP(P)	Faktor koste – BBP(I)	Markprys – BBP (B/E)
Primêre Sektor	Vergoeding (salaris, rente, huur)	C (Verbruiksbesteding)
+ Sekondêre Sektor	+ Netto bedryfsurplus (wins)	+ I (Kapitaalvorming)
+ Tersiêre Sektor	+ vaste kapitalverbruik (waardevermindering)	+ G (Staatsbesteding)
= BBP @ Basiese pryse	= BBP @ Faktorkoste	+ Residuele items = BBB
+ belasting	+ ander belasting (op produksie)	
- subsidie	- ander subsidie (op produksie)	+ X (uitvoere)
	= BBP @ Basiese pryse	- M (invoere)
	+ belasting	
	- subsidie	
= BBP @ Markpryse	= BBP @ Markpryse	= BBP @ Markpryse

VERMENIGVULDIGER

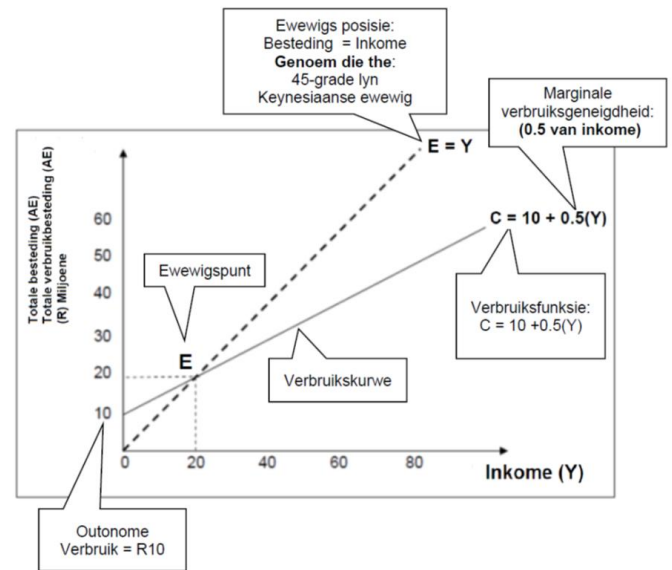
1 – Beskrywing (toename in besteding veroorsaak 'n proporsioneel groter toename in inkomte)

2 – Formules ($M = 1/1 - mvg$; $M = 1/msg$;

$$M = \Delta Y / \Delta E$$

3 – Gebruik die antwoord ($M \times$ hoeveelheid geld belê/bestee)

4 – Grafiek

BEREKENINGE

Beskrywing: $\uparrow$ Inkomste $>$ $\uparrow$ Besteding

$$Y = mvg + msg$$

Vermenigvuldiger formules

- $k = 1/1 - mvg$
- $k = 1/msg$
- $k = \Delta Y / \Delta E$

VOORBEELDE VAN VRAE

AFDELING A

VRAAG 1

- 1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, bv. 1.1.9 D.
- 1.1.1 In die eenvoudige ekonomiese kringloop van ekonomiese aktiwiteit vloei goedere en dienste via ...
A. faktormarkte van huishoudings tot besighede.
B. goederemarkte van huishoudings tot besighede.
C. faktormarkte van besighede tot huishoudings.
D. goederemarkte van besighede tot huishoudings.
- 1.1.2 Die drie maniere om die BBP te bereken, is ...
A. inkomste, besteding en produksiemetodes.
B. inkomste-, produk- en diensmetodes.
C. uitgawe, besteding en produksiemetodes.
D. produksie, pryse en inkomstemetode.
- 1.1.3 Die metode wat gebruik word om totale vergoeding op produksiefaktore te verkry, word die... -metode genoem.
A. produksie.
B. inkomste.
C. kringloop.
D. uitgawes.
- 1.1.4 Verdienste ontvang uit die uitvoer van goedere en dienste word ... genoem.
A. lekkasies
B. belasting
C. inspuitings
D. besparing
- 1.1.5 Die mark vir korttermynbesparings en lenings staan bekend as die ... -mark
A. kapitaal
B. geld
C. buitelandse valuta
D. hulpbron
- 1.1.6 Die deurlopende vloei van produksie, inkome en besteding tussen deelnemers aan die ekonomie.
A. Sakesiklus
B. Ekonomiese ewewig
C. Geldmark
D. Ekonomiese kringloop
- 1.1.7 Die verbruiksfunksie is gebaseer op die uitgangspunt dat, namate inkomste toeneem, verbruiksbesteding sal ...
A. verhoog met 'n groter bedrag.
B. met dieselfde hoeveelheid toeneem.
C. konstant bly, tensy besparing ook verander.
D. verhoog met 'n kleiner hoeveelheid.

1.1.8 Die vergelyking $C = 70 + 0.65Y$, waar C verbruik is en Y is besteebare Inkomste is, vertel ons dat ...

- A. huishoudings R70 sal bespaar as hul besteebare inkomste nul is en 0.65 sal verbruik van enige toename in besteebare inkomste wat hulle ontvang.
 - B. huishoudings sal R70 verbruik as hul besteebare inkomste nul is en sal 0.65 verbruik van enige toename in besteebare inkomste wat hulle ontvang.
 - C. huishoudings verdien R70 en bestee driekwart van hul inkomste.
 - D. huishoudings sal 0.35 verbruik van watter vlak van besteebare inkomste hulle ook al ontvang.
- (8 x 2) (16)

1.2. Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat ooreenstem met die item in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A-I) langs die vraagnommer (1.2.1 - 1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.2.1	Inspuiting	A	Vorm deel van geslote ekonomiese kringloop
1.2.2	Marginale verbruiksgeneigdheid	B	Vloei van en na die buitelandse sektor
1.2.3	Model	C	Vorm deel van oop ekonomiese kringloop
1.2.4	Dubbeltelling	D	'n Ekonomie wat oop is vir buitelandse handel
1.2.5	BBP	E	Die waarde van goedere en dienste wat geproduseer in die gegewe jaar binne die grense van 'n land
1.2.6	Oop ekonomie	F	Pensioene word by die nasionale inkomstesysfers gevoeg
1.2.7	Buitelandse sektor	G	'n Vereenvoudigde weergawe van die werklikheid
1.2.8	Invoer en uitvoer	H	Die gedeelte van 'n toename in verbruik
		I	Staatsuitgawes

(8 x 1) (8)

1.3. Gee die term vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die term langs die vraagnommer neer.
AKRONIEME, AFKORTINGS EN VOORBEELDE SAL NIE AANVAAR WORD NIE.

1.	Word gebruik wanneer BBP volgens die produksiemetode. bereken word. Verteenwoordig die produksiekoste van ondernemings	
2.	'n Jaar met baie klein prysveranderinge of prysfluktuasies. Die huidige _____ soos gebruik deur die Reserwebank is 2015 .	
3.	Verpligte betalings gemaak deur privaat individue of sakeondernemings aan die owerheidsektor sonder enige direkte voordeel	
4.	Verwys na belasting op produksie sonder enige verbintenis met 'n spesifieke goed of diens (bv. belasting op grond en geboue)	
5.	Belasting betaalbaar per eenheid van 'n sekere goed of diens (bv. BTW, invoerregte)	
6.	Besteding deur besighede op kapitaalgoedere	
7.	Inkome wat nie verbruik word nie	
8.	Die metode wat die totale besteding van die vier vernaamste sektore van die ekonomie bymekaar tel: $C + G + I + (X - M)$	
9.	Waarde van alle finale goedere en dienste geproduseer binne die landsgrense vir 'n spesifieke tydperk	
10.	Waarde van alle finale goedere en dienste geproduseer deur die permanente inwoners van die land vir 'n spesifieke tydperk	
11.	Die mark waar een geldeenheid vir 'n ander verhandel word, bv. rand vir die dollar	
12.	Nie-tasbare goedere en sluit groot- en kleinhandel, vervoer en finansiële markte in	

13.	Die situasie in die ekonomie wanneer: • lekkasies gelyk is aan inspuittings: • $L = J$ • $S + T + M = I + G + X$	
14.	Onafgebroke vloei van besteding, produksie en inkome tussen verskillende sektore	
15.	Die koste van of die prys betaal vir die produksiefaktore (grond, arbeid, kapitaal en entrepreneurskap) wat deur besighede gebruik word.	
16.	Die mark waar produksiefaktore verhandel word, bv. die arbeidsmark	
17.	Die mark waar beide kort- en langtermyn finansiële bates verhandel word	
18.	Daardie finansiële instellings wat nie direk by die produksie van goedere en dienste betrokke is nie, bv. banke, versekeringsmaatskappye, pensioenfondse en die JEB	
19.	Die korttermyn en baie korttermynmark vir besparings en lenings	
20.	Die vloei van inkomste en besteding tussen die deelnemers in die ekonomiese kringloop	
21.	'n Ekonomie sonder 'n buitelandse sektor as deelnemer	
22.	'n Mark waar goedere en dienste verhandel word, bv. motors, melk	
23.	Die metode waar alle inkomste verdien deur die eienaars van die produksiefaktore bymekaar getel word	
24.	Die invloed van addisionele geld in die ekonomie deur investering (I), owerheidsbesteding (G) en betalings vir uitvoere (X)	
25.	Goedere en dienste geproduseer in ander lande en aangekoop deur plaaslike ondernemings of huishoudings	
26.	Markte waar verbruikers en produsente langtermyn deposito's maak en geld leen. Mark vir langtermyn finansiële instrumente bv verbande, aandele	
27.	Geld onttrek uit die ekonomiese kringloop, bv. deur besparings (S), belasting (T) en invoerbesteding (M)	
28.	Dui op 'n toename in verbruikbare inkomste wat die persoonlike verbruiksbesteding laat toeneem.	
29.	Pryse wat werklik deur verbruikers vir goedere en dienste betaal word plus belasting minus subsidies	
30.	Dui op 'n sekere bedrag wat verwyder is, bv. netto uitvoere reflekteer die waarde van uitvoere minus invoere	
31.	'n Ekonomie wat handel dryf met die buitelandse sektor	
32.	Die besteding wat verbruikers moet maak, selfs al het hulle geen besteebare inkomste nie/ Die verbruiksbesteding wat plaasvind wanneer inkomstevlakke nul is	
33.	Die metode wat die finale waardes van alle goedere en dienste geproduseer, bereken teen bruto waarde toegevoeg	
34.	Die vloei van goedere en dienste tussen die deelnemers in die ekonomiese kringloop	
35.	Die besteding van die staatsektor	
36.	Verwys na subsidies wat nie aan spesifieke goedere of dienste verbind word nie, bv. subsidies op indiensneming	

37.	Finansiële aansporings wat sukkelende nywerhede help met produksie met die doel om uitvoere aan te moedig	
38.	Goedere en dienste plaaslik geproduseer en dan verkoop vir verbruik buite die grense van die land	
39.	Besteding deur die bevolking	
40.	'n Klein aanvanklike toename in besteding lewer 'n proporsioneel groter toename in totale nasionale inkomste	

AFDELING B

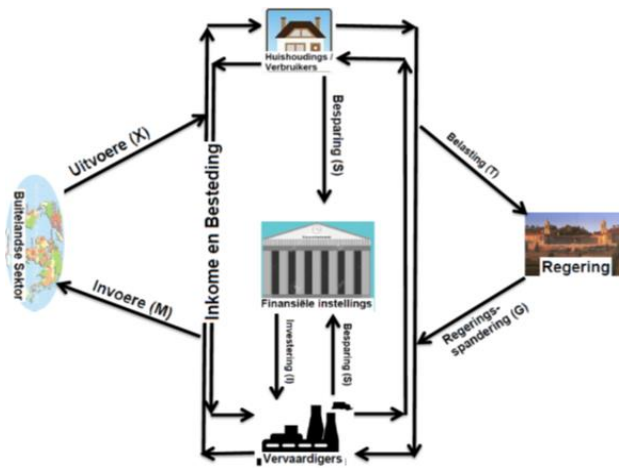
VRAAG 2

2.1 Beantwoord die volgende vrae.

2.1.1 Noem enige TWEE inspuitings in die ekonomie. (2 × 1) (2)

2.1.2 Waarom is die wisselkoersmark belangrik vir toeriste? (1 × 2) (2)

2.2 Bestudeer die onderstaande diagram en beantwoord die vrae wat volg.

2.2.1 Identifiseer enige inspuiting wat in die bostaande diagram. (1)

2.2.2 Noem enige lekkasie wat in die ekonomie gevind kan word. (1)

2.2.3 Beskryf kortliks die term *inspuitings*. (2)

2.2.4 Verduidelik die verhouding tussen produksie en inkomste. (2)

2.2.5 Hoe kan lekkasies die ekonomiese kringloop beïnvloed? (2 × 2) (4)

2.3 Bestudeer die inligting hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

NASIONALE BEGROTING 2024 / 2025	
R biljoen	
BELASTINGINKOMSTE	(A)
VAN WAT:	
Persoonlike inkomstebelasting	546.8
Maatskappy belasting	230.2
Belasting op toegevoegde waarde	360.6

[Aangepas uit die Nasionale begroting 2024/2025]

2.3.1 Identifiseer die fiskale instrument soos in die tabel hierbo getoon. (1)

- 2.3.2 Noem die beleid wat die regering gebruik om ekonomiese aktiwiteite te beïnvloed? (1)
- 2.3.3 Beskryf kortliks die term *nasionale begroting*. (2)
- 2.3.4 Bereken die waarde van A uit die tabel hierbo. (2)
- 2.3.5 Hoe beïnvloed die mislukking van die openbare sektor die belastingstelsel van die land?
(2 x 2) (4)
- 2.4. Bespreek die rol van die finansiële sektor in die ekonomiese kringloop. (4 × 2) (8)
- 2.5 Analiseer die gevolge op die ekonomiese kringloop indien privaat energievoorsiening 'n realiteit word?
(4 x 2) (8)

AFDELING C

VRAAG 5

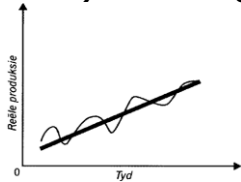
Bespreek in detail die markte in die viersektor- ekonomiese kringloop-model. (26 punte)

ONDERWERP 2: SAKESIKLUS

1. **Diagram** (met byskrifte) & **Beskrywing**
2. **Verklarings** (Eksogene & Endogene) & **Tipes**
3. **Regeringsbeleid** (5 monetêre instrumente)
4. **Nuwe ekonomiese paradigma** (Vraagkant- en Aanbodkantbeleid)
5. **Aanwysers** (8 aanwysers)

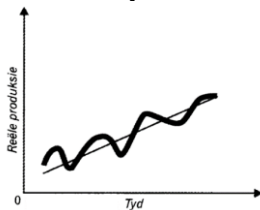
BENADERINGS

Eksogene (Monetariste) benadering

- Sonvlekteorie (Friedman)
- Markte is inherent stabiel
- Faktore van BUITE beïnvloed die mark
- Faktore soos weer en markskokke
- Regering behoort nie in te meng in die mark nie.

Endogene (Keynesiaanse) benadering

- Keynes
- Markte is inherent onstabiel
- Prysmeganisme slaag nie daarin om vraag en aanbod te koördineer nie
- Regering behoort in te meng en kurwe gelyk te stryk

TIPES

- **Kitchin-siklusse:** 3 - 5 jaar (aanpassing van voorraadvlakke in besighede)
- **Juglar-siklusse:** 7 - 11 jaar (verandering in staatsbesteding - in besighede)
- **Kuznets-siklusse:** 15 - 20 (aktiwiteitsveranderinge in bou en konstruksie)
- **Kondratieff-siklusse:** 50 jaar en langer (tegnologiese innoerings en oorloë en ontdekking van nuwe bronne van hulpbronne, bv. goud)

REGERINGSBELEID (1 ÓF 2 ÓF KOMBINASIE)

1. MONETÊRE BELEID

1. Rentekoerse
2. Kontantreserwevereistes
3. Opemarktransaksies
4. Morele oorrëding
5. Wisselkoersebeleid

2. FISKALE BELEID

1. Vraag is te klein en werkloosheid te hoog
 - $\uparrow G$ (staatsbesteding)
 - $\downarrow T$ (belastingkoerse)
 - Beide ($\uparrow G + \downarrow T$)
2. Vraag is te hoog en lei tot vraagtrekïnfلاسie
 - $\downarrow G$
 - $\uparrow T$ (belastingkoerse)
 - Beide ($\downarrow G + \uparrow T$)

NUWE EKONOMIESE PARADIGMA

VRAAGKANTBELEID

1 - Inflasie

- Vraag $\uparrow$ dan sal aanbod $\uparrow$
- Indien nie, sal prys $\uparrow$
- Dit sal inflasie veroorsaak

Werkloosheid

- Dit stimuleer groei
- Phillipskurwe (verhouding)

AANBODKANTBELEID

- 1 - Vermindering van koste
Kontant toelaes
- 2 - Verbeter effektiwiteit van insette
Ontwikkel menslike hulpbronne
- 3 - Verbeter effektiwiteit van markte
Mededinging

AANWYSERS

1. Leidende aanwysers (vooraf)
2. Sloerende aanwysers (volg)
3. Samevallende aanwysers (beweeg gelyktydig)
4. Saamgestelde aanwysers (verskeie aanwysers)
5. Tendens (rigting)
6. Lengte (links na regs)
7. Amplitude (bo na onder)
8. Ekstrapolasie (gebruik bekende feite om die onbekende af te lei)
9. Bewegende gemiddelde (verandering in data oor tyd)

VOORBEELDE VAN VRAE

AFDELING A VRAAG 1

- 1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, bv. 1.1.9 D.
- 1.1.1 Negatiewe ekonomiese groei vir minstens twee opeenvolgende kwartale van die jaar word h ... genoem.
A. "boom"
B. depressie
C. resessie
D. herstel
- 1.1.2 'n Vorm van monetêre beleid wat probeer om ekonomiese aktiwiteit in te perk, staan bekend as ... beleid.
A. sloerende
B. fiskale
C. uitbreidings
D. beperkende
- 1.1.3 Fluktuierende faktore wat buite die ekonomiese stelsel ontstaan, word ... faktore genoem.
A. inheemse
B. eksogene
C. endogene
D. internasionale
- 1.1.4 'n Fiskale beleid wat probeer om ekonomiese aktiwiteit te stimuleer.
A. Uitbreidende
B. Beperkende
C. Geldvoorraad
D. Rentekoerse
- 1.1.5 Indiensnemingsyfers in die sakesiklus sal toeneem gedurende 'n ...
A. resessie.
B. herstel.
C. depressie.
D. trog.
- 1.1.6 Die verskil in die waarde van die produksie op die hoogtepunt en die waarde van die produksie by die trog van 'n sakesiklus staan bekend as die ...
A. lengte.
B. tendenslyn.
C. amplitude.
D. reële produksie.
- 1.1.7 'n Aanduiding van langtermyn groei in die ekonomie word die... genoem.
A. tendenslyn
B. amplitude
C. lengte
D. trog
- 1.1.8 'n Fokus op die verbetering van inset doeltreffendheid is 'n kenmerk van die ... beleid.
A. vraagkant-
B. monetêre
C. vraagkant- en aanbodkant-
D. aanbodkant-

(8 x 2) (16)

- 1.2 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat ooreenstem met die item in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A-I) langs die vraagnommer (1.2.1 - 1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.2.1	Ekonomiese uitbreiding	A	Die hoogste punt tussen die begin en die einde van 'n ekonomiese uitbreiding
1.2.2	Piek	B	Veranderinge in besigheidstoestande
1.2.3	Ekonomiese skommeling	C	Invloede wat ontstaan van binne die ekonomie
1.2.4	Endogene faktore	D	'n Periode van volle indiensneming
1.2.5	Juglar-siklusse	E	Die inflasiekoers neem af
1.2.6	Ekonomiese resessie	F	Veranderinge in netto beleggings deur sakeondernemings en owerhede
1.2.7	Monetêre beleid	G	Algemene tydperk van stygende ekonomiese aktiwiteit, wat lei tot 'n toename in reële BBP
1.2.8	Phillips-kromme	H	Maatreëls wat SARB getref het om die aanbod van geld en rente koerse te beïnvloed
		I	Inflasie en werkloosheid het 'n stabiele en omgekeerde verband

- 1.3 Gee EEN term vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die term langs die vraagnommer neer. **AKRONIEME, AFKORTINGS EN VOORBEELDE SAL NIE AANVAAR WORD NIE.**

1.	'n Periode van algemene afname in ekonomiese aktiwiteit	
2.	Meet die afstand van ossillasie van 'n veranderlike vanaf die tendenslyn.	
3.	Word gebruik om die veranderinge in 'n data-reeks oor 'n tydperk te ontleed.	
4.	Ekonomiese aktiwiteit is op sy laagste; resessie vererger	
5.	Gebruik om die tendense in die ekonomie te meet, bv. BBP	
6.	Beteken dat die onbekende uit bekende feite beraam word. Byvoorbeeld, gebruik van bekende feite om toekomstige aandelepryse te voorspel.	
7.	Handhaaf die siening dat markte inherent onstabiel is en dus word ingryping van die regering vereis	
8.	Glo markte is inherent stabiel en disekwilibrium (onewewig) word veroorsaak deur verkeerde beleidsgebruik, bv. monetêre beleid.	
9.	'n Beleid wat belasting en staatsbesteding gebruik wat deur die Nasionale Tesourie geïmplementeer word. Die doel is om die totale vraag te verhoog of te verlaag om die makro-ekonomiese doelwitte van volle indiensneming en prysstabiliteit te bereik.	
10.	Duur van 7 tot 11 jaar en word veroorsaak deur veranderinge in netto investerings deur die staat en besighede	
11.	Duur van 3 tot 5 jaar en word veroorsaak deur aanpassing van voorraadvlakke in besighede	
12.	Duur langer as 50 jaar en word veroorsaak deur tegnologiese innoverings, oorloë en nuwe hulpbronontdekkings, bv. goud.	
13.	Duur van 15 tot 20 jaar en word veroorsaak deur aktiwiteitveranderinge in die bou- en konstruksie nywerhede.	
14.	Gee verbruikers, ondernemings en die staat 'n blik van die rigting waarin die ekonomie mag beweeg. Voorbeelde is advertensieruimte vir werksgeleenthede; voorraadhouding; en verkope	
15.	Word gemeet van piek tot piek of van trog tot trog.	

16.	Beleide wat toegepas word deur die monetêre owerheid om die geldvoorraad in omloop (sirkulasie) sowel as die rentekoerse te beïnvloed. Die doelwit is om pryse te stabiliseer, en totale indiensneming en groter ekonomiese groei te bewerkstellig.	
17.	Die punt onmiddellik voor en tydens die boonste draaipunt van die siklus	
18.	'n Periode waar daar 'n algemene toename in ekonomiese aktiwiteit is	
19.	Illustreer die verwantskap tussen werkloosheid en inflasie	
20.	Punt waar die ekonomiese uitbreiding op sy hoogste is	
21.	'n Negatiewe ekonomiese groei vir ten minste twee opeenvolgende kwartale.	
22.	Dit is 'n groepering van verskeie aanwysers van dieselfde soort tot 'n enkele waarde. Die enkelsyfer verteenwoordig die norm van 'n land se ekonomiese prestasie.	
23.	Opeenvolgende periodes van groei en afname in ekonomiese aktiwiteite	
24.	Beweeg saam met die ekonomie in tyd. Hulle dui die werklike toestand van die ekonomie aan	
25.	Sal nie van rigting verander tot nadat die sakesiklus van rigting verander het nie. Voorbeelde van hierdie aanwysers is ure gewerk in konstruksie en totale aantal kommersiële voertuie verkoop	
26.	Dit dui die algemene rigting aan waarin die ekonomie beweeg.	
27.	Die periode onmiddellik voor en tydens die onderste draaipunt	
28.	Punt waar die ekonomiese inkrimping op sy laagste is	

AFDELING B

VRAAG 2

2.1 Beantwoord die volgende vrae.

2.1.1 Noem TWEE eksogene faktore wat aanleiding gee tot sakesiklusse. (2 x 1) (2)

2.1.2 Hoe word 'n resessie teengewerk met die hulp van kontantreserwes? (1 x 2) (2)

2.2 Bestudeer die onderstaande uittreksel en beantwoord die vrae wat volg.

**“SA nog nie buite gevaar nie” aangesien ekonomie in 2021 met 4,9% groei
Gepubliseer op 9 Maart 2024**

Die ekonomie kan in 'n uitgerekte resessie bly ondanks data van Statistiek Suid-Afrika (StatsSA) wat gister getoon het dat die ekonomie met 4,9 persent in 2021 uitgebrei het, en herstel het van 'n afname van 6,4 persent in 2020 as gevolg die pandemie.

Ten spyte van die ekonomiese groei wat verlede jaar 'n beduidende terugkeer gemaak het en 'n historiese inkrimping wat ervaar is op die hoogtepunt van die Covid-19-pandemie in 2020, vrees ekonome nou dat die volgende paar maande waarskynlik meer wisselvallig sal wees, aangesien die voortgesette Russiese inval in die Oekraïne gelei het tot 'n styging in oliepryse, wat Suid-Afrika se grootste invoer-item is.

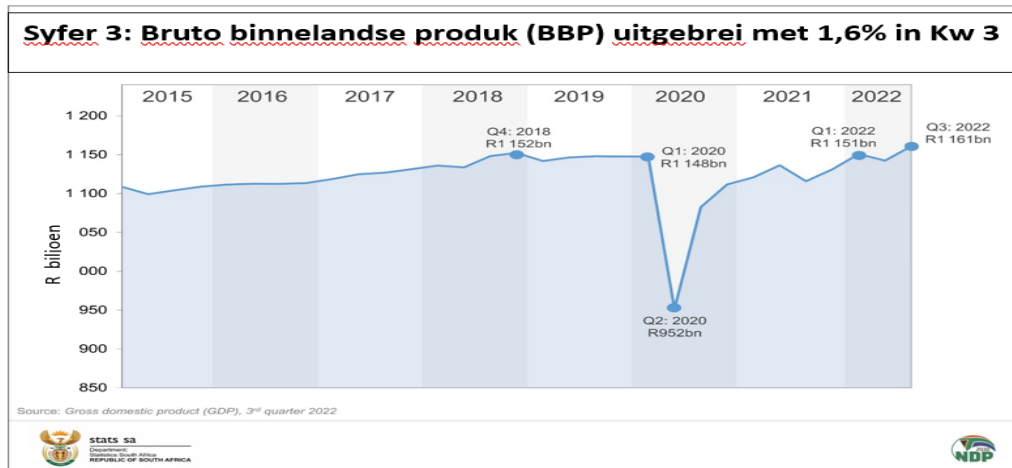
[Bron: Aangepas uit <https://www.iol.co.za>]

2.2.1 Identifiseer die term in die uittreksel wat na 'n negatiewe groeikoers vir twee agtereenvolgende kwartale verwys. (1)

2.2.2 Noem 'n denkskool wat ook bekend staan as die eksogene verduideliking vir sakesiklusse. (1)

2.2.3 Beskryf kortliks die term *amplitude*. (2)

- 2.2.4 Verduidelik waarom 'n skerp styging in oliepryse 'n invloed op die voedselpryse in Suid-Afrika sal hê. (2)
- 2.2.5 Hoe kan rentekoerse aangewend word om die ekonomie te stimuleer? (2 × 2) (4)
- 2.3 Bestudeer die grafiek hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

- 2.3.1 Identifiseer die periode (jare) waar die langste sakesiklus in die grafiek waargeneem kan word. (1)
- 2.3.2 Noem die laagste draaipunt van 'n sakesiklus (1)
- 2.3.3 Beskryf kortliks die term *Bruto Binnelandse Produk*. (2)
- 2.3.4 Verduidelik die onderliggende kragte van die amplitude gedurende 2020. (2)
- 2.3.5 Hoe kan belasting gebruik word om die afwaartse tendens in die ekonomie om te keer? (2 × 2) (4)
- 2.4 Verduidelik, met behulp van 'n grafiek met die korrekte byskrifte, hoe vraagkant- en aanbodkantbeleide gebruik word om ekonomiese groei te stimuleer. (8)
- 3.5 Hoe kan die herstelfase in die ekonomie aangemoedig word deur die onderskeie deelnemers? (4 × 2) (8)

AFDELING C

VRAAG 5

- Bespreek in detail die nuwe ekonomiese paradigma in die gladstryking van sakesiklusse. (26 punte)
- Bespreek in besonderhede die kenmerke onderliggend aan vooruitskatting van sakesiklusse. (26 punte)

ONDERWERP 3: OPENBARE SEKTOR

- Probleme – voorsiening
- Redes vir openbare sektormislukking
- Effekte van openbare sektor mislukking
- 5 Makro-ekonomiese doelwitte

PROBLEME – VOORSIENING

1. Aanspreeklikheid
2. Doeltreffendheid
3. Behoeftbepaling
4. Prysbeleid
5. Parastatale
6. Privatisering

REDES - MISLUKKING

1. Bestuursmislukking
2. Onverskilligheid
3. Gebrek aan motivering
4. Burokrasie
5. Strukturele swakhede
6. Spesiale belange groepe

KENMERKE: Ondoeltreffendheid
Oneffektiwiteit

EFFEKTE VAN OPENBARE SEKTOR MISLUKKING

- **Verdeling van hulpbronne** – Vermorsing van hulpbronne moet verhoed word
- **Ekonomiese stabiliteit** – Deur fiskale en monetêre beleid
- **Verdeling van inkomste** – Progressiewe inkomstebelasting stelsel behoort herverdeling van inkomste te verbeter
- **Sosiale stabiliteit** – Gratis dienste en kontanttoelaes aan armes

5 MAKRO EKONOMIESE DOELWITTE

1. Prysstabiliteit
2. Wisselkoersstabiliteit
3. Ekonomiese Groei
4. Volle Indiensname
5. Ekonomiese gelykheid/Ekonomiese regverdigheid

BEGROTING

Beskrywing: Regering se verwagte inkomste en beplande uitgawes vir een jaar

Tydperk: 1 April – 31 Maart

Twee kategorieë:

* **Hoof (nasionale) begroting** – einde Februarie

* **MTBBV** Mediumtermyn begroting

beleidsverklaring –

3-jaar begroting – Oktober

Ander **bronne van inkomste:** Lenings, Donasies, Administratiewe inkomste

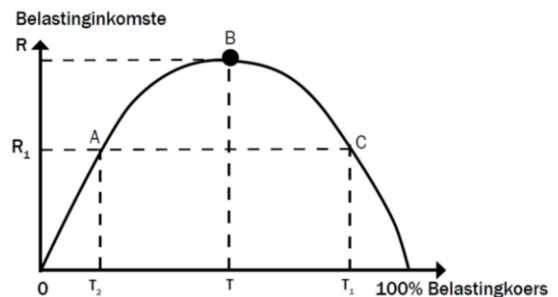
FISKALE BELEID

Kenmerke: Doelwitgebonde
Vraagsydig
Siklies

Samestelling: Besteding
Belasting
Lenings (Staatskuld)

Effekte: Inkomsteverdeling
Verbruik
Prysvlak
Nie aansporings/aansporings
* *Lafferkurwe*
Diskresie

* Lafferkurwe

VOORBEELDE VAN VRAE

AFDELING A VRAAG 1

- 1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, bv. 1.1.9 D.
- 1.1.1 Watter EEN van die volgende word in Oktober aangebied om die parlement in kennis te stel van die veranderinge in die begroting sedert Februarie?
- A. Hoofbegroting
 - B. Mediumtermyn-begrotingsbeleidsverklaring
 - C. Mediumtermyn-bestedingsraamwerk
 - D. Nasionale begroting
- 1.1.2 Die ... regering sluit metropolitaanse, distrikte en munisipaliteite in.
- A. plaaslike
 - B. provinsiale
 - C. nasionale
 - D. sentrale
- 1.1.3 Die opheffing van onnodige beperkings deur die wet staan bekend as ...
- A. deregulering.
 - B. onttrekking van die regering.
 - C. regulasie.
 - D. mark ekonomie.
- 1.1.4 Die...-kurwe illustreer die verband tussen belasting en staatsinkomste.
- A. Philips
 - B. Lorenz
 - C. Laffer
 - D. Vraag
- 1.1.5 Dit verwys na die oordrag van funksies, aktiwiteite en eienaarskap van die private sektor na die openbare sektor.
- A. Regulering
 - B. Privatisering
 - C. Nasionalisering
 - D. Deregulering
- 1.1.6 'n Belastingstelsel is progressief as ...
- A. 'n toename in belasting pryse laat styg, maar lone daal.
 - B. die gemiddelde belastingkoers styg namate die belasbare inkomste afgeneem het.
 - C. 'n toename in belasbare inkomste 'n toename in betaalde belasting veroorsaak.
 - D. die marginale belasting styg terwyl die gemiddelde belastingkoers daal.
- 1.1.7 Wanneer die regering ouderdomspensioene betaal, gryp hy in die ekonomie in deur ...
- A. goedere en dienste te koop.
 - B. arbeid in diens te neem.
 - C. oordragbetalings te doen.
 - D. belasting te verhoog.
- 1.1.8 Prysstabiliteit impliseer dat ...
- A. inflasie laag moet wees.
 - B. pryse glad nie mag verander nie.
 - C. lone moet dieselfde wees.
 - D. pryse in alle lande moet dieselfde wees.

(8 x 2) (16)

- 1.2 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat ooreenstem met die item in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A-I) langs die vraagnommer (1.2.1 - 1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.2.1	Semi-staatsinstellings	A	Persoon word vereis om 'n verduideliking van hul besluite en besteding gee
1.2.2	Aanspreeklikheid	B	Belasting opgelê op verbruikers wanneer hulle goedere en dienste koop
1.2.3	Belasting op toegevoegde waarde	C	Dit is nie moontlik om mense uit te sluit van die gebruik van goedere sodra dit voorsien is nie
1.2.4	Laffer-kurwe	D	Toon die verband tussen belastingkoerse en belastinginkomste
1.2.5	Nasionale begroting	E	Staatsbeheerde ondernemings wat openbare goedere verskaf
1.2.6	Aksynsbelasting	F	Die verklarings van regerings se beplande uitgawes en verwagte inkomste
1.2.7	Medium termyn Bestedingsraamwerk	G	'n Stelsel van begroting wat vereis dat die staat 'n lopende begroting vir drie jaar opstel
1.2.8	Kollektiewe goedere	H	Belasting opgelê op niemeriete goedere
		I	

- 1.3 Gee die term vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die term langs die vraagnommer neer. **GEEN AKRONIEME, AFKORTINGS EN VOORBEELDE SAL AANVAAR WORD NIE.**

1.	Staatsamptenare moet rekenskap kan gee van hul besluite en optrede; verantwoordelikheid vir die doeltreffende lewering van dienste en die implementering van beleide.	
2.	'n Dokument wat verwagte inkomste en beraamde besteding uiteensit	
3.	Indirekte belasting op goedere en dienste wat in die ekonomie verbruik word	
4.	'n Amptenaar werksaam in 'n staatsdepartement	
5.	Opheffing van onnodige wetlike beperkinge	
6.	Belasting wat nie na die eindgebruiker afgeskuif word nie, bv. LBS	
7.	Staatsamptenare verskaf goedere en dienste stiptelik en in die regte hoeveelheid en kwaliteit aan die publiek.	
8.	Almal kan dit gebruik, of hulle bereid is om daarvoor te betaal of nie. Bv. polisiestasies	
9.	Belastings hef op die verkope van goedere en dienste	
10.	Goedere wat aan die hele gemeenskap verskaf word Bv. parke en openbare geriewe. Mense wat nie wil betaal nie, kan uitgesluit word deur die heffing van fooie	
11.	Toon die verwantskap tussen (inkomste) belastingkoerse en belastinginkomste.	
12.	Die regering se beleidsverklaring opgestel vir 'n drie-jaar begroting	
13.	Beraamde inkomste en besteding vir 'n drie-jaar tydperk	
14.	Goedere en dienste wat meer maatskaplike voordeel as privaat voordeel het, bv. gesondheidsdienste	
15.	Besluit oor die land se repo- (terugkoop)koers	
16.	Betrokke owerheid betrokke by nasionale aangeleenthede, bv. gesondheid, verdediging	

17.	Oordrag van funksies en eienaarskap van die privaat sektor na die openbare sektor	
18.	Die goedere is skadelik vir die gemeenskap. bv. sigarette	
19.	Staatsamptenare misluk in die lewering van dienste aan die publiek, as gevolg van burokrasie, onbevoegdheid en korrupsie.	
20.	Verskaf deur die staat vir gebruik deur al die landsburgers, bv. openbare biblioteke	
21.	Betrokke by plaaslike aangeleenthede van 'n dorp of munisipale gebied, bv. elektrisiteitsvoorsiening, biblioteke, verkeersbeheer en afvalverwydering.	
22.	Verwys na die oordrag van funksies en eienaarskap van die openbare na die privaatsektor	
23.	Verseker 'n meer gelyke verdeling van inkome. Hoër-inkomste groepe betaal meer belasting as laer-inkomste groepe.	
24.	Betrokke by die administrasie van die nege provinsies en die ekonomiese kwessies wat eie is aan elke provinsie.	
25.	Veroorsaak 'n ongelyke verdeling van inkome. Laer-inkomstegroepe betaal meer belasting as hoër-inkomstegroepe	
26.	Plaas wette in plek om aktiwiteite te orden	
27.	Besighede wat in geheel of gedeeltelik deur die staat besit word, en wat deur 'n openbare owerheid bestuur word, bv. Eskom en SAA	
28.	Hanteer ekonomiese en ander kwessies wat spesifiek in 'n streek/provinsie voorkom	

AFDELING B

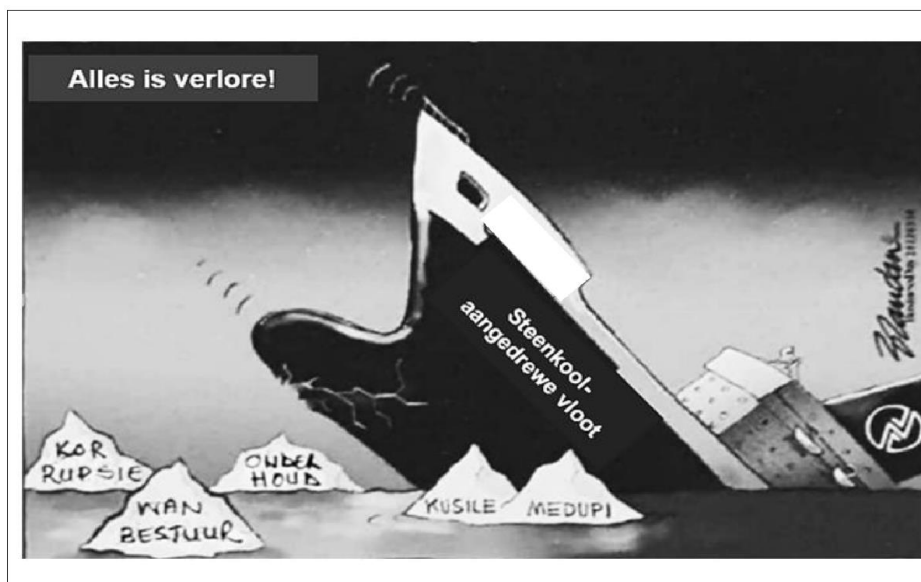
VRAAG 4

4.1 Beantwoord die volgende vrae.

4.1.1 Noem TWEE oorwegings wat in ag geneem moet word wanneer die begroting opgestel word. (2 x 1) (2)

4.1.2 Verduidelik die verband tussen beleggingsvertroue en ekonomiese groei. (1 x 2) (2)

4.2 Bestudeer die onderstaande spotprent en beantwoord die vrae wat volg.

- 4.2.1 Identifiseer die parastataal wat besig is om te sink in die bostaande spotprent. (1)
- 4.2.2 Noem enige ander parastataal in Suid-Afrika. (1)
- 4.2.3 Beskryf kortliks die term *staatsbeheerde onderneming*. (2)
- 4.2.4 Hoekom sal wanbestuur van hulpbronne lei tot openbare sektor ondoeltreffendheid? (2)
- 4.2.5 Hoe beïnvloed openbare sektor mislukking ekonomiese stabiliteit? (2 x 2) (4)
- 4.3 Bestudeer die inligting en beantwoord die vrae wat volg

**'N SEE VAN ONDERSTEUNING VIR
SKOONMAAK VAN DURBAN STRAND**

Meer as 100 mense het Saterdag na Durban se strande gestroom - nie vir plesier in die son nie, maar vir 'n groot opruiming na die verwoestende vloede wat KwaZulu-Natal week gelede getref het.
'Die grootste probleem is nie die plastiek en afval op die strande nie, dit is wat in rivierstelsels opbou as gevolg van verbruikersgedrag en dienslewering in die binneland, saam met swak ontwerpte verpakking

Bron: <https://www.news24.com/news24/southafrica/news/'n-see-van-ondersteuning-vir-Durban-strand-skoonmaak-20190427>

- 4.3.1 Identifiseer 'n voorbeeld van kollektiewe goedere hierbo. (1)
- 4.3.2 Noem enige voorbeeld van negatiewe eksternaliteit? (1)
- 4.3.3 Beskryf kortliks die term *gratis ryer* ("free rider"). (2)
- 4.3.4 Waarom veroorsaak eksternaliteite ondoeltreffendheid? (2)
- 4.3.5 Onderskei tussen meriete- en nie-meriete goedere. (2 x 2) (4)
- 4.4 Verduidelik, met behulp van 'n goed benoemde Laffer-kromme, die uitwerking van 'n belastingkoerstoenname op staatsinkome. (8)
- 4.5 Evalueer prysstabiliteit as 'n hoofdoelwit van die Suid-Afrikaanse regering. (4 x 2) (8)

AFDELING C

VRAAG 5

- Bespreek in detail die hoof makro-ekonomiese doelwitte van die openbare sektor. (26 punte)
- Bespreek in besonderhede die redes vir openbaresektor-mislukking. (26 punte)

ONDERWERP 4: INTERNASIONALE HANDEL

BUITELANDSE VALUTAMARK

- Redes vir Internasionale Handel
- Gevolge
- Beskrywing van Betalingsbalans
- Komponente van Betalingsbalans
- Regstelling van BB-onewewig
- Wisselkoersstelsels

REDES VIR INTERNASIONALE HANDEL

Vraagredes

- Grootte van bevolking
- Bevolking se inkomstevlak
- Toename in rykdom
- Voorkeure en smaak
- Verskille in verbruikerspatrone

Aanbodredes

- Natuurlike hulpbronne
- Uiteenlopende klimaat
- Arbeidsbronne
- Tegniese vaardighede
- Spesialisasie
- Kapitaal

ABSOLUTE EN VERGELYKENDE VOORDEEL

GEVOLGE VAN INTERNASIONALE HANDEL

1. Spesialisasie
2. Massaproduksie
3. Doeltreffendheid
4. Globalisering

BETALINGSBALANS

Beskrywing:

Rekord van invoer- en uitvoer transaksies

Komponente:

1. Lopende Rekening (invoere en uitvoere)
2. Kapitaaloordragrekening (hou verband met eienaarskap van vaste bates)
3. Finansiële Rekening (Direkte-; portefeulje-; ander beleggings)

LOPENDE REKENING

(Geld wat land binnekom)

- *Goedere Uitvoere*
- *Netto goud uitvoere*
- *Dienste-ontvangste*
- *Inkome-ontvangste*
- *Lopende oordragte (indien +)*

Verskil tussen twee – Saldo op Lopende rekening

(Geld uit land uit)

- *Goedere Invoere*
- *Betaling vir dienste*
- *Inkomstebetalinge*
- *Lopende oordragte (indien -)*

Verskil tussen *Uitvoere* en *Invoere* – Handelsbalans

WISSELKOERSSTELSELS

1. **Vryswewende wisselkoers** – Vraag en aanbod bepaal die wisselkoers
2. **Beheerde swewende wisselkoers** – Markkragte word toegelaat, binne perke
3. **Vaste wisselkoers** – devaluasie en revaluasie – deur die Regering
(Geld: Appresiasie – Op; Depresiasie – Af)

REGSTELLINGS VAN BETALINGSBALANS

Onewewigtigheid (disekwilibria) – kom voor wanneer uitvloeï meer of minder as invloei is.

Metodes om dit reg te stel:

- Uitleen en leen by IMF
- Verandering in vraag (langtermynbeleide; Rentekoerse; Invoerbeheer; Valutabeheer)
- Verandering in wisselkoers

VOORBEELDE VAN VRAE

AFDELING A VRAAG 1

- 1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.8) in die ANTWOORDEBOEK neer, bv. 1.1.9 D.
- 1.1.1 As land A in staat is om mielies en tee teen goedkoper koste as lande B en C te produseer, word daar gesê het land A 'n ... voordeel.
- A. absolute
 - B. beste
 - C. beperkende
 - D. vergelykende
- 1.1.2 Die rekening wat rekords toon van beleggings deur Suid-Afrikaners in ander lande en buitelanders na Suid-Afrika, staan bekend as die... -rekening.
- A. lopende
 - B. kapitaaloordrag
 - C. reserwe
 - D. finansiële
- 1.1.3 'n Internasionale organisasie wat geld leen aan lande met deurlopende betalingsbalansprobleme.
- A. Wêreldbank
 - B. Verenigde Nasies
 - C. Internasionale Monetêre Fonds
 - D. Buitelandse valutamark
- 1.1.4 'n Toename in die aanbod van dollars in die Suid-Afrikaanse valutamark kan veroorsaak word deur ...
- A. meer Suid-Afrikaanse maatskappye wat kapitaalgoedere van die Verenigde State aankoop.
 - B. 'n styging in die goudprys.
 - C. 'n afname in ekonomiese aktiwiteit in die Verenigde State.
 - D. meer Suid-Afrikaanse toeriste wat die Verenigde State besoek.
- 1.1.5 Die finansiële rekening hou rekord van die land se ...
- A. verkope en aankope van goedere en dienste aan die res van die wêreld.
 - B. in- en uitvloeï van fondse uit verkope en aankope van bates.
 - C. inkomste verdien deur huishoudings en ondernemings in die res van die wêreld.
 - D. goudreserwes en buitelandse valuta-reserwes.
- 1.1.6 Onder die stelsel van vryswewende wisselkoerse.
- A. Die geldeenhede van lande met 'n relatiewe hoë inflasiekoers is geneig om te appresieer.
 - B. Die geldeenhede van lande met 'n relatiewe hoë inflasiekoers is geneig om te verswak.
 - C. Die geldeenhede van lande met 'n relatiewe lae inflasiekoers is geneig om te verswak.
 - D. Wisselkoerse is ongevoelig vir die verskil in die inflasiekoers tussen lande.
- 1.1.7 'n Styging in die rand prys van 'n buitelandse valuta sal gewoonlik ...
- A. Suid-Afrikaanse invoerders bevoordeel.
 - B. Suid-Afrikaanse uitvoerders bevoordeel.
 - C. invoerders sowel as uitvoerders in Suid-Afrika bevoordeel.
 - D. skadelik wees vir beide invoerders en uitvoerders in Suid-Afrika
- 1.1.8 Die wisselkoers is die koers waarteen ...
- A. 'n land se goedere verhandel vir dié van 'n ander land
 - B. die geldeenheid van een land verhandel vir die goedere van 'n ander land
 - C. die dienste van een land verhandel vir die geldeenheid van 'n ander land
 - D. die prys of waarde van een land se geldeenheid teenoor 'n ander land.

- 1.2 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat ooreenstem met die item in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A-I) langs die vraagnommer (1.2.1 - 1.2.8) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.2.1	Buitelandse reserwes	A	Prys van geldeenheid van een land in terme van geldeenheid van 'n ander land
1.2.2	Ruilvoet	B	Die uitruil van goedere of dienste oor internasionale grense
1.2.3	Wêreldbank	C	Wanneer verbruikers en produsente vry is om goedere en dienste oral in die wêreld te koop sonder enige beperkings
1.2.4	Wisselkoers	D	Alle geldeenhede van ander lande in besit van die Suid-Afrikaanse Reserwebank
1.2.5	Portefeulje-investering	E	'n Verklaring van 'n land se transaksies met die res van die wêreld
1.2.6	Betalingsbalans	F	Koop en verkoop van aandele
1.2.7	Internasionale handel	G	Die internasionale instelling wat ekonomiese herstel en ontwikkeling bevorder
1.2.8	Vryhandel	H	Die verhouding tussen uitvoerpryse en invoerpryse
		I	

(8 x 1) (8)

- 1.3 Gee die term vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die term langs die vraagnommer neer.
AKRONIEME, AFKORTINGS EN VOORBEELDE SAL NIE AANVAAR WORD NIE.

1.	Waar een land goedere of dienste goedkoper as 'n ander land kan produseer	
2.	De styging die prys van die geldeenheid in terme van die ander geldeenheid soos deur markkragte vraag en aanbod bepaal.	
3.	Dit is wisselkoerse wat toegelaat word om binne sekere perke op markkragte te reageer	
4.	'n Sistematiese rekord van alle transaksies tussen een land en ander lande, bv. tussen Suid-Afrika en alle ander lande van die wêreld	
5.	Bepaal die relatiewe waardes van verskillende geldeenhede, en maak die omskakeling van geldeenhede moontlik om internasionale handel te fasiliteer.	
6.	Die daling in die prys van die geldeenheid in terme van die ander land se geld eenheid soos deur markkragte vraag en aanbod bepaal.	
7.	Die doelbewuste verlaging in die waarde van 'n geldeenheid in terme van 'n ander geldeenheid	
8.	Dit sluit transaksies verwant aan beleggings in, bv. beleggings in ondernemings	
9.	'n Belegging wat in 'n spesifieke bate gemaak word met 'n vaste toekomstige uitbetalingswaarde vir 'n spesifieke datum.	
10.	Internasionale beleggingstransaksies deur Suid-Afrikaners in ander lande en deur buitelanders in Suid-Afrika.	
11.	Die waarde van tasbare uitvoere minus tasbare invoere	
12.	'n Internasionale organisasie wat geld leen aan lande met voortslepende betalingsbalansprobleme	
13.	Die ruil van goedere of dienste oor internasionale grense	

14.	Internasionale transaksies wat verband hou met die eienaarskap van vaste bates; oordragte van fondse	
15.	'n Situasië waar een land 'n relatiewe voordeel het in die produksie van goedere en dienste	
16.	Teken internasionale transaksies met betrekking tot produksie, inkomste en besteding aan.	
17.	Geld wat die land binnekom opgeweeg teen geld wat die land verlaat	
18.	Maak voorsiening vir weglatings, tydsverskille en foute in die BB.	
19.	Geld ontvang sonder dat enige produktiewe dienste gelewer is, bv. geskenke	
20.	Koop en verkoop ekwiteite en skuldsekuriteite, bv. aandele en verbande	
21.	Finansiële kapitaal wat gehou word deur monetêre owerhede soos 'n sentrale bank of IMF om handel sonewewig te finansier.	
22.	Die doelbewuste verhoging in die waarde van 'n geldeenheid in terme van 'n ander geldeenheid	
23.	Vergelyk 'n land se uitvoerpryse met sy invoerpryse deur middel van indekse.	
24.	'n Finansieringsinstrument verdeel tussen lidlande van die IMF	
25.	Die stelsel waar die geldeenheid gerevalueer of gedevalueer word	
26.	As verbruikers en produsente 'n keuse het om goedere en dienste enige plek ter wêreld te koop sonder enige beperkinge	
27.	Die waarde van die geldeenheid word suiwer deur die markkragte bepaal, dit is, die vraag na en die aanbod van rande.	
28.	Die koers waarteen een geldeenheid verruil word vir 'n ander; dit word ook beskou as die waarde van een land se geldeenheid in terme van 'n ander land se geldeenheid	

AFDELING B

VRAAG 2

2.1 Beantwoord die volgende vrae.

2.1.1 Noem enige TWEE effekte van internasionale handel. (2 x 1) (2)

2.1.2 Verduidelik die uitwerking van 'n daling in inkomstevlakke sal hê op internasionale handel.

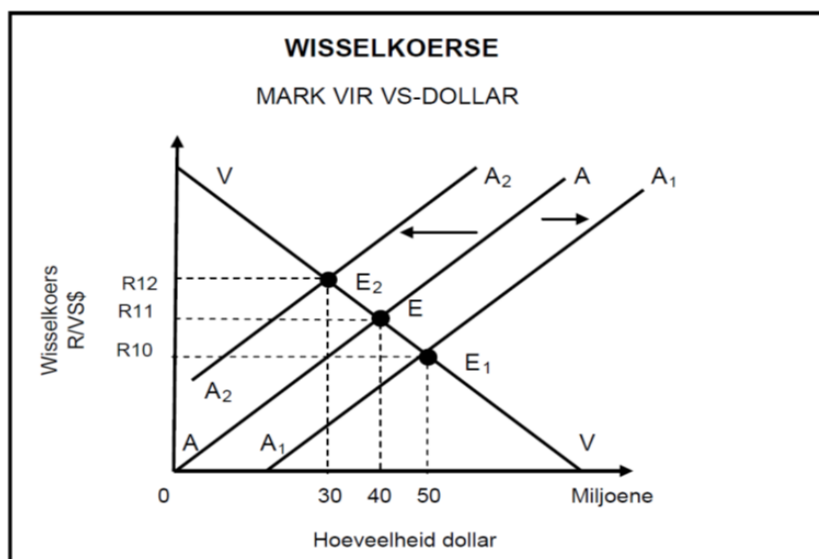
(1 x 2) (2)

2.2 Bestudeer die onderstaande tabel en beantwoord die vrae wat volg.

BETALINGSBALANS		
Lopende rekening	2023	2024
Goedere uitvoer	1 102 098	1 175 547
Netto goud uitvoere	66 411	71 678
Ontvangste vir dienste	210 238	210 415
Ontvangste vir inkome	81 637	96 507
- Goedere invoer	1 103 570	1 222 944
- Betaling vir dienste	215 544	217 939
- Betaling vir inkome	221 201	250 552
Lopende oordragte	-38 303	-35 674
Saldo op lopende rekening	-118 234	-172 962

[Bron: SARB Kwartaallikse Bulletin, June 2024]

- 2.2.1 Identifiseer die hoof rekening wat in bostaande betalingsbalans verskyn. (1)
- 2.2.2 Noem die item wat as 'n "balanseringsitem" in die Betlaingsbalans oorweeg kan word. (1)
- 2.2.3 Beskryf kortliks die term *handelsbalans*. (2)
- 2.2.4 Verduidelik die positiewe effek wat Suid-Afrika kan hê op die uitvoer van goedere en dienste. (2)
- 2.2.5 Hoe word die ekonomie positief beïnvloed deur internasionale handel? (2 x 2) (4)
- 2.3 Bestudeer die grafiek hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

- 2.3.1 Identifiseer die aanbodkurwe wat 'n afname in die aanbod van dollar aandui. (1)
- 2.3.2 Noem die tipe wisselkoersstelsel wat tans in Suid-Afrika gebruik word. (1)

- 2.3.3 Beskryf kortliks die term *wisselkoers*. (2)
- 2.3.4 Hoekom is daar 'n toename in die aanbod van dollar? (2)
- 2.3.5 Gebruik die grafiek hierbo om die uitwerking van die toename in die aanbod van VS-dollar op die R/VS\$-wisselkoers te verduidelik. (2 x 2) (4)
- 2.4 Onderskei tussen die devaluasie en appresiasie van 'n geldeenheid. (2 x 4) (8)
- 2.5 Assesseer hoe 'n toename in invoerpryse en 'n toename in uitvoerpryse (ruilvoet) die Suid-Afrikaanse ekonomie beïnvloed. (2 x 4) (8)

AFDELING C

VRAAG 5

Bespreek in detail die redes vir internasionale handel. (26 punte)